

Letnik XV.

1883.

Št. 20. in 21.

Izhaja po dvakrat na mesec v
Ljubljani, in to 10. in 25. dne,
ko ga prebere in ne
konfiseira policija.

Vrednik Jakob Aléšovec.

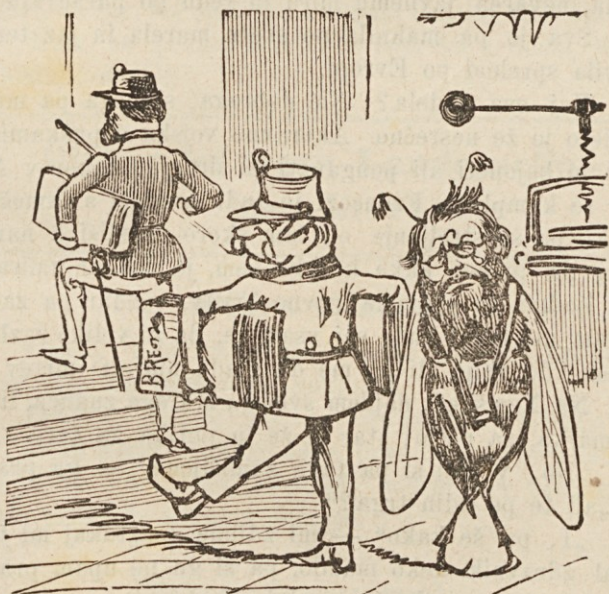
Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po
15 kr. v administraciji, Ključarske ulice (pod mestnim
trgom) št. 3 v II. nadstropji.

Veljá
celo leto 3 gld., pol leta 1 gld.
50 kr. in četrť leta 80 kr. za
vsacega brez ozira na stan,
narodnost in vero.

✧ Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasačl, ostro kaznoval. ✧

„Brenceljnova“ tuga,

ko mu je državni pravdnik pri 19. številki pristrigel peruti, da ni mogel izleteti, in ga je vjel Pajk.

Oj ti duh s cesarsko kapo,
Ki na tarčo si me dal,
Ki s prehudo svojo sapo
Moj nasád mi ves požgal!
Ta nasád je bil namenjen
Druge vrste pač ljudém;
Če ne bi bil ves zaplenjen,
Kaj bilo bi, — jaz ne vem.

Jaz deželnega sem zborá
Ude pikati hotél;
Sem mar bil res muha nora,
Da bi na studenec šel?
Meni tako ni zbornišťvo
Prav nikakor bilo vseč;
Ali naj me zdaj pravdništťvo
Vrže v tisto svojo peč?

Vsaka muha sme se vستي
Še cesarju, dá! — na nos;
Naj bo sitna, vendar snesti
Pač nikogar ne bo kos.
Kdor boji se muh po zborih,
Naj se skrije raj v temó,
V javnih pač nikjer prostorih
Brez nevšečnih muh ne bo.

Meni se, oj mila majka,
Slabo je obneslo to:
Brencelj našel v zboru Pajka,
Ki prijel ga za uhó.
Kakor ta podoba kaže,
So prišli res „pajki“ pó-nj
Od hudé državne straže;
Vse plakanje je — zastonj!

Pavliha.

No, kar je prav, je prav, vendar kaj tacega, kakor zadnjič, se ni zgodilo ne meni še in tudi „Brenceljnu“ ne — vsaj tako ne, kakor ta pot. Le pomislite: Vse, kar sem pripovedoval jaz o deželnem zboru kranjskem, je državni pravdnik ali marveč državna policija za-se vzela, to je: prijeli in zašili so mojo marelo, kolikor je je bilo. Ko jaz to zvem, letim nad državnega pravdnika (ki je bil ta pot ravno Pajk) in prašam, zakaj se je to zgodilo. On pa namigne z ramo, kakor bi hotel pokazati kam drugam, in ne da družega odgovora. Kaj se bom toraj menil ž njim! Le toliko počakam, da mi odpečatijo marelo, pa grem.

In koga srečam prvega? Nikogar družega, ko svojega prijatelja barona Andreja, ki me vstavi in praša:

„No, kako je, Pavliha? Greva na literček boljšega kam? Bom jaz plačal.“

„Hvala za dobro voljo, pa ne grem“ — je moj odgovor.

„Zakaj ne?“

„Zato, že veš, zakaj. Z Bogom!“

Na to srečam poslance, ki ravno iz zbora gredo. Mojo marelo strese; ker pa v zbor ne smeja več, se obrneva v stran; pa že naju ogovori Dežmanov Korelj, ki neizrečeno vesel koraka — desno nogo postavlja pred levo ali pa narobe, kar se ne vidi natanko.

„No, kako je, Pavliha?“ — me ogovori.

„Dobro za tebe, in tvoje, menim“ — odgovorim jaz.

„Glej ga no, Pavliho“ — se oglasi zdaj mestni župan Grasselli — „kam se ti tako mudi?“

„Dežja se bojim“ — odgovorim jaz.

„Stoj no, Pavliha!“ — zaupijeta za mano dva duhovna gospoda, Korelj in Juri — „boš kaj povedal.“

„Enkrat je eden nekaj pravil, pa je bil tepen“ — se odrežem jaz pa se zasučem na peti.

Zdaj priskakljata Šuklje in Kersnik kakor dvojčka.

„Ej, Pavliha, šlek, šlek! Si skupil, ne?“

„Saj je bil hrbet moj, hajdita!“ — rečem jaz.

„Prideta Jožman in Janez, dva Gorenjca: „Veš, Pavliha, ti si pa tudi včasih prehud. Ne veš li, da hočemo mi napraviti zdaj mir in sporazumljenje med nami in nemškutarji?“

„Pa ga napravite, Bog vam žegnaj!“ — rečem jaz in se zopet zasučem; pa že stopim na nogo dr. Papežu, ki pravi:

„Nič ne dé, Pavliha, saj so tebi tudi stopili na noge.“

„Pa nimam kurjih oces“ — rečem jaz — „me ne zaboli toliko, kakor nekte druge.“

„Ej, kaj se pa jeziš, Pavliha?“ — slišim glas za sabo in ko se obrnem, stojita pred mano Pfeifer in Dev.

„Zato, ker sem še živ“ — odgovorim, — „kedar bom pod rušo, se tako ne bom mogel več jeziti. Z Bogom!“

„Kaj pa je Pavlihu danes“ — zadoni zopet od strani — „da je tako slabe volje?“

Ko se ozrem, zagledam dr. Koreljna Bleiweisa.

„Je že tako vreme“ — rečem jaz — „po političnih udih me trga in politični lasje me bole.“

„Si že pregloboko pogledal v politični kozarec?“

„Mogoče pa, da je bila pijača slaba“ — rečem jaz in hočem iti, pa že zopet zaslišim doktorski glas:

„Ta Pavliha je pa danes kakor gluha, kar nič ne sliši.“

„O, dr. Samec“ — rečem jaz, ko ga zagledam — „je že mogoče, ker tudi od kamniške strani piha silno zopern veter. Bolje pa bi bilo, da bi bil mutast, ker ni varno povsod in vse govoriti, kar ima človek v mislih. Zdravi!“

Nato pride jih kopa, ki na narodni strani sedé, pa tu niso imenovani. S temi smo jo pa vkrenili v prav domač kraj, kjer smo ob kozarcu dobrega vina rekli med seboj marsiktero, ki ni za ušesa državnega pravdnika in tudi še za marsiktera viša ne. Zato pa tudi ne povem, kaj smo govorili, ampak če kdo hoče zvedeti, naj pride k meni, mu bom že razložil, kar gre.

Ko smo se poslovili drug od družega in razumnostno namigali si, jo vsekam ob kratkem po svetu, da bi razvedril se, ker to, kar sem skusil in kar se je pripetilo moji mareli v Ljubljani, me je prehudo razbelilo in razjezilo, moral sem se kje v kakem kotu najprej dobro razkleti in razprimejšiti, kakor Cmokavzar, da mi bo kri zopet bolj mirna, ker s to zavreto krvijo sem bil, kakor je državni pravdnik mislil in deželna sodnija pritrdila, nevaren javnemu miru in redu po paragrafu 300.

Sva jo pa mahnila po svetu marela in jaz ter napravila sprehod po Evropi.

Kaj sva videla? Nič dobrega, slabega pa mnogo. To leto je že nesrečno. Akoravno vojska s puškami, kanoni in bajoneti ali ponganeti ni drugje, kakor v Aziji, kjer se kampljajo Francozi in tudi Angleži s tamošnjimi rojaki, pa se streljanje od tam skoro ne sliši k nam, še manj pa prileti kaka krogla sem, je vendar zmiraj boj med ljudmi, če prav ne ravno krvav, vendar pa zato tu in tam nič manj hud; saj vsak ve, da ni veliko razločka, če me kdo ubije ali pa me dá glada umreti; mrtev sem.

Na Nemškem najdem svojega starega znanca, lisjaka Bizmarka, za pečjo; star je že in putika ga tare.

„No, v kaj si pa tako zamišljen?“ — ga prašam; — „ali te po udih trga?“

„I, pa še kako“ — mi zdihne — „tukaj mi je zapisal zdravnik neko mazilo, pa si ga ne upam prav rabiti, ker sem morda že preslab zá-nj.“

„Kaj pa je? Pokaži no!“ — rečem jaz pristopivši.

„On misli“ — mi odgovori Bismark — „da bi mi dobro dèlo, če bi zdaj v-se vzela nekaj avstrijskih deželic, ker francoske mi niso dobro storile in se jih ne apam več lotiti.“

„Tako?! Ali misliš, da bi jih tvoj stari in oslabljeni želodec še zmogel in da bi ti koristile?“

„Veš, Pavliha, med nama rečeno: zdaj mislim, da ne. Tisti pridevki, ki so skuhani v judovski in preveč

nemški kuhinji, bi mi utegnili obrniti ali marveč gotovo mi obrnejo želodec, če bi jih pojedel ali popil; zato je bolje, da jih obdrži Avstrija, naj si ona pokvari želodec z njimi.“

„Hm, prav sodiš, čeravno imaš putiko; s takimi stvarmi si mora pokvariti želodec vsak. — Kaj pa s Francozi?“

„Meni ne bodo vrnil, kar sem jim storil, sem že prestar; če pa kedaj pretepó moje naslednike, saj ne bo bolelo mene. Za zdaj tam doli zadej na Španjskem nekoliko drezam in kurim, da jim dam dela, da ne morejo misliti vedno le ná-me.“

„Vem, vem. Ti že znaš ljudi dražiti, da se tepo ali vsaj stražijo med seboj, kedar bi ti rad mir imel. Kaj pa Rus?“

„Ali nisi še nič pogledal po Bolgariji, Srbiji in Romuniji? Tam je skedenj za Rusa, kjer bo mlatil, če bo hotel, pri nas nič. Tam doli se utegneta zadeti še tudi Avstrija in Rus, tam je pôd, kjer se bo mlatilo še veliko političnega snopja in kjer bo dobil s cepcem po glavi še marsikdo, ki se bo neprevidno vmes silil. Jaz in nekteri drugi, če bomo še živi, bomo le od daleč gledali naslonjeni na svoje puške, in pazili, da ne bo kdo preveč namlatil. Če se zdaj Srbi in Bolgari kavsajo med sabo in z vlado, je to ravno tako, kakor je bilo pri vas na Kranjskem v deželnem zboru, ko sta Winkler in Taaffe — —“

„Za božjo voljo, tiho! Če naju sliši ljubljanski državni pravdnik, da govoreva o deželnem zboru kranjskem! Bog ne daj! Rajši kar grem. Zdrav, Bismark!“

„Za božjo voljo, tiho! Pa še kaj pridi!“

S tem smuknem iz sobe in hitim domú, pa se na daleč ognem Ljubljane, ker bi državni pravdnik utegnil misliti, da sem šel po svetu kranjski deželni zbor opravljat.

Kam se podam zdaj, če bom šel z doma, bote že prihodnjic slišali.

Pirker ist noch Landesschulinspektor!

Dobra tolažba.

Upnik. Kdaj me bote vendar plačali? Do zdaj še dobre volje do tega niste pokazali.

Dolžnik. A pač! Že vse leto stavim v loterijo nalaš za Vas in gotovi bodite, da s prvo terno, katero zadenem bom plačal Vas. Toraj le veseli bodite, ker bote gotovo kmalu prišli do svojega denarja.

Natoroznansko.

A. Veš li, kako pravijo naši kmetje plavicam, ktere nekteri nemškutarji in nemškutarice nosijo Nemčiji na čast?

B. Jaz mislim: pezdec.

A. Res je! Kako pa marjeticam, ktere nosijo nektere lahonstvu na čast?

B. Smrdelke.

Jezična Žefa.

„To so časi, to so dnovi“ — tako je enkrat eden pel, pa jest ne vem, kdaj, kdo je bil, zakaj je pel in kam je to petje obračal. De kar naravnost rečem: jest vsega tega nič ne vem, samo slišala sem enkrat to pesem, pa to je blo še enkrat, k' pri nas ni blo še barona Binklerja, k' so bli še drug ldje gospodje čez deželo, k' gospod Andrej niso bli še na Kranjskem nič, še menj pa baron al pa deželni predsednik. Zato pa ravno rečem, de to ne velja

za zdej, ampak je moglo bit' takrat, k' sta bla pri nas na Kranjskem tista dva — kako se jima je reklo? Pomagajte m' no — no — no — aha, jih že imam: tista Baversper in Bidman, k' so še po ibljanskih ulcah lovil' fante, može in še dekleta zato, k' so „živjo“ upil'.

V tistem čas sem jest služila per enem' gospod', k' so hodil' vsak večer gledat na tist' rompompeter, k' pri nobelj ldeh med oknam visi, de se ne prehladi; gospod so rekli, de Bog vari, de b' se ga jest doteknila.

„Zakaj?“ — sem prašala takrat, k' nisem bla še nič vgrajfana v takih šturimentih.

„Avša neumna ti, ki si,“ — so rekli gospod — „al ne veš, de tist' rompompeter men' kaže, kako je vreme in kakšen morem jest bit'?“

„Jej gospod, nej ne zamerjo“ — sem rekla jest — „kaj pa b' oni naredli, če b' jim jest ta-le šturiment mal' zmešala al pa ga nesla v krop, da b' potlej prov visok zlezel? Al' b' sli oni potlej tud za njim, če bi blo povsod drugačno vreme, kakor pri njih v cimri?“

„Ti se na to nič ne zastopiš“ — so rekli gospod na te moje besede.

„Se ve, de ne“ — rečem jest — „zato sem le prašala. Kaj pa bi blo, če b' jest takrat, kder je zunej prav strašno hudo vroče, vteknila ta rompompeter v mrzlo vodo al clo v led, če b' ga imela? Al b' se oni tud' potlej po njem ravnal' in v nejveč' vročin' zimsko suknu oblekli in peč zakuril'?“

Gospod so me pogledal' od nog do glave, pa mi rekli:

„Veš, Žefa, ti si prekunštna zá-me, jest potrebujem le dekel in kuharc, ki kar store, kar jim jest ukažem; takih pa, k' bi prašale, zakaj to in to in če bo dobro zá-me in za druge, takih ne maram. Jest imam glavo, drugim jo ni treba imeti, in če jo imajo, nej jo snamejo. Kdor pa tega noče, nej gre, kamor če!“

Z Olimpa.

Dragi mi „Brencelj“!

Tako je rekel takrat moj gospodar in jest sem šla, kaj pa, de! Njemu to ni nič škodval', ker dobil je kmal' drugo, sej lepe besede in dnar storé vse, kakor je znan' iz starih časov, zdej bo pa morebit' znan' še tud' pri nas. Pa jest nič ne rečem, sej tud' nič ne vem. Pa to ni blo na „vof“, de ne bo kdo kej slabga mislil.

Pri ti plavšarij' iz starih časov bi bla kmal' pozabila to, kar sem ota prav za prav povedat'.

Zadnji čas sem dobila tolk' ponudeb iz vseh krajov, iz mesta in drugod, de b' mi bil gotov' tist' ta vélik' rešpehtar bliz krvave sodnije al rihte sapo vzel, predno bi bla kam prišla. Pri Slovencih ni varno služit', posebno pri tistih ne, k' zdej slab' plačujejo pa tud' nimajo nič kej prave veljave. Potlej so pa še ene sorte ldje, od kterih ne veš, al' b' jim kuhala po slovensk' al' pa po nemšk' : eni so tak', de opoldne jedó tako bolj po domače, zvečer pa drugač; pa tud' narobe je, — tako de se poštena kuharica ne ve prav ravnat'. Narodna in nemčurska jed sta tako zmešan', de res ne veš, kdaj se bo ta, kdaj druga prilegla.

Zato m' je blo prav všeč, k' mi je prišla ón teden Tončka in rekla, de ve zá-me službo.

„Kje pa?“ — prašam jest — „če le ni pri kakšnem takih, k' tisto lopitko zmirej grizejo.“

„Oh ne, Žefa“ — reče Tončka — „to so en gospod, k' so šli zdej v penzjon, k' so tisto lopitko na klin obesli, pa spet postal' samo jezičen dohtar, k' se jim je vse zamerlo.“

„Pa ne, de b' bli ta gospod tist dohtar Šraj iz špitalskih ulc, k' so po Dežmanovem Koreljni tako visok' splezal', de jih je blo že skor' kej vidit'?“ — prašam jest.

„Kdo pa drug?“ — odgovori Tončka — „sej dveh takih ni v Ibljan', tak' ldje al' gospodje se dobivajo le po enkrat, in jest mislim, de tacga ne najdeš več nikjer, saj na Kranjskem ne.“

Po tem takem se mi je prav dobro zdel', de pridem k gospod', kakoršnega na Kranjskem ni. Tončka, k' je tam znana, pelje me kar naravnost k gospod', k' me pogledajo in prašajo:

„Ali nisi ti Žefa?“

„Žef je v Ibljan' velik', pa taka, kakor sem jest, je le ena, in ta sem jest, kakor tud' ni nobenga dohtarja v Ibljan' in na vsem svet', kakor ste Vi.“

To se mu dobro zdi, zato kar reče:

„No, boš pa pri men' ostala. Veš, jest sem se preobjedel tistih lopitičnih jedil, k' so mi jih zdej kuhale une in naše kuharce; sem vse popustil, nej le drugi naprej kuhajo, jest ne maram nič več. Ko bi ti znala latinsk, b' vedla, kaj se reče: al kralj al pa štifelpucar. Kralj ne morem bit', štifelpucar sem pa še zmiraj lahko, zato bom pa zdej doma kujal se in ti mi boš kuhala.“

Tako sem zdej pri dohtarji Šraji in oba skup kuhava ene nove sorte lopitko — kakšno, bote že zvedli drug pot, če nama jo ne skazi tisti cesarski dohtar, k' ga nič kej rada ne vidim.

Pa zdrav' bodite!

Lepe reči slišimo iz vaše solzne doline, res! Da kar ves list do malega policiji zapade, tega do zdaj še menda nikjer in nikdar ni bilo slišati. Tebe so zapečatili vsega, od nog do glave, še moje pismo zraven, da je šlo vse v nič. Res, tiskovna svoboda je v cvetji.

Pa kaj to, če vsak teden par listov konfiscirajo, kdo li bo jokal za to! Saj je časnikov vaših zdaj tako preveč; rajši osnujte nemške in potem morda od sedanje večine deželnega zbora dobite še kaj deželne podpore zá-nje. Zapomnite si pa stari pregovor, da Slovincu se ne more nikdar slabo goditi, če le nemški zna — vsaj kolikor toliko in tudi baron Andrej Winkler bi ne bil nikdar deželni predsednik kranjski, če bi ne znal nemški, to je jasno kakor — no, že veš kaj. Tebe in mene pa bi ne bili nikdar posadili na Žabjek, če bi ne znala nemški, kajti če bi se ne bila učila nemščine, bi ne bila mogla slovenski zbadati in toraj tudi ne pregrešiti se zoper tiste kljuke, ki peljejo na Žabjek. Že iz teh par izgledov je razvidno, da Slovenca ne pozabijo, če nemški zna, toraj je tudi potrebno in koristno, če se tega jezika nauči.

Toda dosti tega, naj Ti raj povem, kaj je Bleiweis rekel, ko je zvedel, da so tudi njegove besede, kakor sem Ti jih jaz pisal, konfiscirane po § 300, to je: zavoljo kaljenja javnega miru.

„Jej, jej“ — je rekel — „kdo bi si mislil, da mi od tod dol hodimo kalit javni mir! Zdaj pa ne bom nič več rekel, prav nič več, da ne bodo zopet ubogega „Brenceljna“ konfiscirali zavoljo mojih besed. Kakor zdaj kaže, je na Slovenskem najbolje molčati in nič pisati, potem človeku policija ne more do kože.“

Ali ima naš očka morda prav? Boš že vedel Ti, jaz ne vem, a zdi se mi, da tudi moje peró državni policiji ni nič kaj všeč, vzlasti kar ste v kranjski deželi gospodje vi — Slovenci. Pa res, kaj krasno je to videti posebno od daleč. Zdaj lahko s ponosom rečete: „Deželni odbor je naš, deželni zbor je naš, ljubljanski magistrat je naš, kupčijska zbornica je naša, deželni solski svet je naš — sploh vse je naše pa Nackovo.“ Kako lepo je to, kako častno, če more kdo pokazati z roko po vsem, kar se vidi okoli njega, pa reči: „To je vse moje!“ Potlej pa pride prijatelj pa reče: „Daj, posodi mi par grošev!“ — Pa seže mož v žep, seže v družega, preobrne vse, a ne najde vinarja in mora reči prijatelju: „Veš, ne zemer, iz srca rad bi ti pomagal ali vstregel; kakor vidiš, vse to okrog je moje, samo v žepu nič drobiža nikdar.“ Ali ne bo to ravno tako sramotno, kakor ono veličastno?

Taka je menda z vami Kranjci zdaj. Vse je vaše, še celó deželni predsednik, samo — — drobiža ni, tega ima Nacek. In tisti Nacek bo najbrže nemškutar ali Kočevar, ker dozdej nismo še slišali, da bi se tema slabo godilo v katerem koli obziru.

Čudno je zdaj res pri vas. Kakor so prej upili, bi bili vi morali nemškutarje kar klati in uvedena bi morala biti za to celó klavna taksa. Nemci zunaj so res že to mislili o vas in zdaj kaj čudno gledajo, zakaj da jim ne

pošljete kolin. Nemškutarji vaši so tudi kaj malo zadovoljni s politiko, ki je z *gospodom* Winklerjem prišla v deželo, pod baronom Winklerjem pa dobila pečat ali pravico, da se sme povsod kazati in tudi prodajati. Dobro! Mir je mir, če je; pa meni se zdi, da je to le pomirje, ker nemškutarji nočejo miru tacega, Slovenci pa tudi ne; bitva mora biti končana, zmagaj ta ali ta, tisto pa ni nič, da se dva s puško v roki čez vodo pisano gledata. Mir je smrt ali pa zmaga, drugega ni. Za tak mir, kakor ga pa napravlja pri vas nekdo, ki ga Ti dobro poznaš, pa menda ni ljudi ne tu in ne tam, tak mir more nasvetovati le kdo, ki je od daleč gledal, kako sta se dva tepla; če bi bil pa tudi po hrbtu dobival že več časa, bi bil gotovo manj spravljiv, ali celó prav nič ne. Vsaka reč hoče imeti svoje zadostenje za prejeta krivico, odpuščenje je le pri Bogu in morda tudi pri nas, pa še ne vselej. Če je bil na pr. Jaka tepen, Jožeta ni bolelo in ta bo tudi to lahko pozabil.

Toda ne bom dalje gnal in razvijal te reči, ker se bojim zá-te; če državna policija seže po mojem pismu, segla bo tudi po Tebi in ne boš zagledal belega dne. Pristavil bom le še eno in ta je Bleiweisova, pa zá-te, dragi mi „Brencelj“! Če boš še kterikrat prišel na svet, ne postani slovenski časnikar ali pisatelj; saj Ti je znana Preširnova:

Slep je kdor se s petjem vkvarja,
Kranjec moj mu osle kaže,
Vedno se mu sreča laže, —
On živi, umre brez dnarja.

Tako je bilo že o Preširnovem času, ko ni bilo še državnih pravdnikov in konfiskacij. Zdaj je pa Preširen, kterega sem na to opozoril, zložil to-le kitico, ki Ti jo pošlje, de si jo zapomniš:

Osel je, kdor časnik piše;
On le suho kravo molze,
Čakajo vposled ga sólze,
Kterih mu nihče ne zbriše.
Za hrptom mu policaj,
Ki mu zmir veli: „nazaj!“

Za danes nič drugoga, Bog, če še tega mojega pisma ne bo kdo pristrigel Ti. Da si mi zdrav ob vseh Tvojih nadlogah!

Ves Tvoj

Miroslav.

Pretis je še cesarski namestnik v Trstu!

Dober vzrok.

Nek bogatin, nevarno bolan, dela svojo oporoko (testament) ter narekuje notárju: „Svoji ženi zapustim 500 gold. letnih dohodkov.“ — „Pa vaša žena je še mlada,“ — opomni notár — „kaj pa, če bi se zopet omožila, ko vi umrete?“ — „A, potem zapišite, da ima 1000 gold. dohodkov na leto“ — reče bolnik. „I, kako in zakaj to?“ — praša notár. „Zato, ker jih bo tisti, ki jo bo vzel, krvavo zaslužil, verjemite mi“ — je bolnikov odgovor.

Krišpin Krišpovič.

Ne, gospoda moja, nikar prenašlo soditi, kakor človek, ki kje sliši hrup, pa misli, da je vsak ubijalec, ki iz tistega kraja priteče, če prav nihče ni bil ubit. Po tem kratkem uvodu že vidim, da ste me razumeli, kam merim, namreč na zagovarjanje tistih poslancev deželnega zbora kranjskega, ki so glasovali za podeljenje 600 gld. za poduk v „drugem“ deželnem jeziku na ljudskih šolah. Pa ker jaz nisem strokovnjak v tej zadevi, govoril bo ta pot na mojem mestu profesor Šuklje tako, kakor je bil namenjen govoriti v deželnem zboru kranjskem, če bi bil govoril dr. Zarnik zoper dovoljenje tistih grošev. Profesor Šuklje bi bil namreč govoril tako:

1) Oziraje se na obstoječe postave, nikdo ne more trditi, da bi se s to svoto žalil kak zakon. Ker je pouk ne-

obligaten, nikakor ne nasprotuje §. 19 temeljnih zakonov, kateri določuje, da se ima vršiti pouk v drugem deželnem jeziku „brez vsakega nasilstva,“ „ohne Anwendung eines Zwanges.“ S tem se ujema tudi §. 6. državne šolske postave od 14. maja 1869, po katerem o podučevanju v drugem dež. jeziku določuje dež. šolska oblast „držec se pri tem mej, ustanovljenih v postavah (§. 19. tem. zak.) Tako je tudi v prejšnjem času narodna stranka vedno tolmačila postavo. Deželni šolski svet, v katerem je bila večina odločno narodna in kjer sta narodno stvar zastopala dr. Bleiweis in dr. Costa, izdal je l. 1870 8. okt. (št. 316) okrožnico ter se v §. 7 oziral tudi na nemški poduk. Glede tega zahteva, da se nemščina „toliko, kakor kažejo potrebe in želje šolskih občin, učí kot prost nauk.“ Tedaj ona takrat nikakor nij bila protivna temu poduku in trditi smemo, da se z denašnjim sklepom le praktično izvršuje §. 7 dotične okrožnice.

2) Da bi se pa s to svoto kvar delala narodnej stvari in narodnemu programu, nikakor ni utemeljno. Svota je za to velika preneznatna; kakor se razvidi iz akt, se tudi ni zlorabila, kajti posamezni učitelji prejemale so remuneracij v zneskih od 15—33 for., le en učitelj dobil je 40 for. — in te svote so premalostne, da bi kateri učitelj zarad tega prodal svoje narodno prepričanje. Potem pa treba pomisliti, da bode delil remuneracije sedanji dež. šolski svet, kateri je po svojej ogromnej večini naroden. Narodni zastopniki dr. Vošnjak, Murnik in Šuklje bodejo gotovo skrbeli za to, da se vrši razdelitev te svote na primerni način.

3) Ali tudi to se ne sme prezirati, da bi odbijanje te svote škodovalo ravno slovenskej mladini, katera namerava ustopiti v srednje šole. Ako abstrahujemo o nemškej realki, moramo naglašati, da se tudi za sprejem v slovensko nižjo gimnazijo zahteva — in po organ. načrtu za gimnaziji moralo se bode zahtevati toliko časa, dokler drž. zbor organizacijskega načrta ne predrugači,

— vsaj nekoliko nemščine. Ako tedaj na 2 — in 3 razrednicah neobligatni nemški pouk neha, bode a priori vsakemu učencu teh šol zabranjeno, obiskati kako srednjo šolo in tudi če se tak učenec poda v IV. razred kake 4 razrednice kjer je nemščina obligatna, bode mu sila težavno, tekem enega leta si pridobiti toliko znanja v nemškem jeziku, da bi mogel prebiti sprejemni izpit. Istina je sicer, da so uspehi prostega pouka jako neznatni ali vsaj nemški čitati in pisati se navadijo učenci, marsikateri bolj nadarjeni in marljivi učenec bode se kaj več znanja pridobil — in vsakako je bolje nekaj — kakor nič! Tako sodijo o tej zadevi narodni šolski strokovnjaki s katerimi smo se razgovarjali o tej zadevi.“

Temu jaz nimam dodati ničesar, gospoda moja, ko to, da ta govor, ki ni bil govorjen, imam jaz v žepu pisan in pisal ga je moj prijatelj profesor Šuklje sam. Pa nič hudega zato. Jaz in profesor Šuklje sva govorila, sodite pa Vi!

Šuklje še ni deželni šolski nadzornik.

Tine in Jože.

Jože. Ti si se toraj odpovedal poslanstvu! Kaj boš pa svetoval meni?

Tine. Nič družega, ko pojdi in stori tudi ti tako.

* * *

Jože. Nama je Krsnik v deželnem zboru očital, da imava premalo elasticitête. Kaj misliš o tem?

Tine. Prav ima. Jaz sem sklenil zdaj, da si je pridobim, namestu kave zajutrkovati vsak dan — gumi elastikum, opoldne bom pa namestu knedeljnov ali cmokov jedel žoge, potlej, mislim, bom že navzel se elasticitête, da bom zopet dober za poslanca.

* * *

Jože. Zdaj je nekako čudno na Kranjskem. Kdo je pa prav za prav političen voditelj?

Tine. Tisti, ki zvonec nosi.

Jože. Kdo pa nosi zvonec?

Tine. Tisti, ki je voditelj.

Jože. Ali ti?

Tine. Ali ti?

Jože. Hm!

Tine. Hm, hm!

Najboljša pomoč zoper žganje.

Deželni zbor kranjski je sklenil 50 odstotkov davka na žganje, pa bi bil lahko tudi 100, 200 in celó tisuč odstotkov sklenil, a vse to bi ne pregnalo žganja. „Brencej“, ki se v vsako reč rad vtika, je tudi to nekoliko prerešetal in našel zoper žganje pripomoček, ki bo gotovo pomagal, če ne, si da on izpuliti perute in vse kocine.

Pomoč zoper žganje gotova je ta:

Naj se naredi postava, po kateri je vsakemu krčmarju dovoljeno točiti žganje kakoršno koli. Prepovedano pa mu je ob ostri kazni, da ne sme od nobenega gosta ali pivca zahtevati denarja naprej, še manj pa tožiti ali celó sam rubiti ga, če mu popite pijače ne plača.

Tako naj se naredi in „Brencej“ stavi vse svoje kocine, da čez leto in dan ne bo ne le na Kranjskem, ampak po vsem Avstrijskem nobenega krčmarja več, ki bi žganje točil.

Kdor zna, pa zna.

Mož in žena stojita zvečer pred hišo, on bi šel rad še v gostilnico, ona pa tega ne mara, ampak hoče iti spat. Oba pa imata le en ključ, zato ugibata, kako bi naredila, da bi ona šla v hišo, zaklenila za sabo, potem pa dala možu ključ. Po dolgem premišljevanji gre žena v hišo, zaklene vrata za sabo, potem gre v stanovanje v tretje nadstropje, zavije ključ v bel robec, ter ga vrže možu na ulice, ki gre potem v gostilnico, kjer pripoveduje to prijateljem in hvali naglost in bistrumnost svoje žene.

„I, kaj bi pa bilo“ — se oglasi prijatelj — „če bi bil ti zaprl vrata za ženo in ključ seboj vzel?“

Se ve, da je sledil temu občen smeh. Pa to ni bil vrednik „Ljudskega Glasa“, to bodi tu kar naprej povedano.

Dobra misel.

Matiček, ki je kaj rad pripovedoval kaj o svojem potovanji, pravil je v družbi to-le:

„Nekega večera prišel sem v gostilnico, v kateri sem hotel prenočiti. Pa gostilničar mi reče, da je vse polno in bom moral spati v sobi, kjer še edeu spi, pa na drugi postelji. No, ker ni drugače, pa grem. Imel sem pri sebi veliko denarja, za ktereга sem se bal; jaz imam trdno spanje in če bi se moj tovariš zbudil, bi me lahko okradel med spanjem in odšel. Kaj storim? Videč, da oní trdno spi, vzamem svojo mošnjo, polno denarja ter jo vtaknem mu pod zglavje. In kaj se zgodi! Zjutraj prebujen vidim, kako moj tovariš pride polagoma k moji postelji in ker se jaz delam spečega, seže pod mojo blazino in ko tu nič ne najde, preišče še mojo obleko, kjer pa tudi ni nič, ter potem odide. Jaz vstanem in vzamem denar izpod njegove blazine in tako je bil rešen.“

„O“ — reče Blaže, ki je to poslušal — „to ni nič novega, jaz delam to že davno. Moja stara je imela navado, jemati mi denar ponoči, če sem ga prav pod blazino skrtil. Zdaj pa ga devljem zvečer, ko domu pridem, ako nočem, da bi mi kaj pobrala, nji pod blazino in zjutraj mi nikdar nič ne manjka.“

Dolg spomin.

Upnik. Ali se spominjate, gospod Čapek, da ste mi dolžni 100 gld.?

Dolžnik. O pač, bodite preverjeni, da se bom tega spominjal svoje žive dni.

Državnemu pravdniku g. Pajku,
ki je zadnjič „Brenceljna konfisciral,

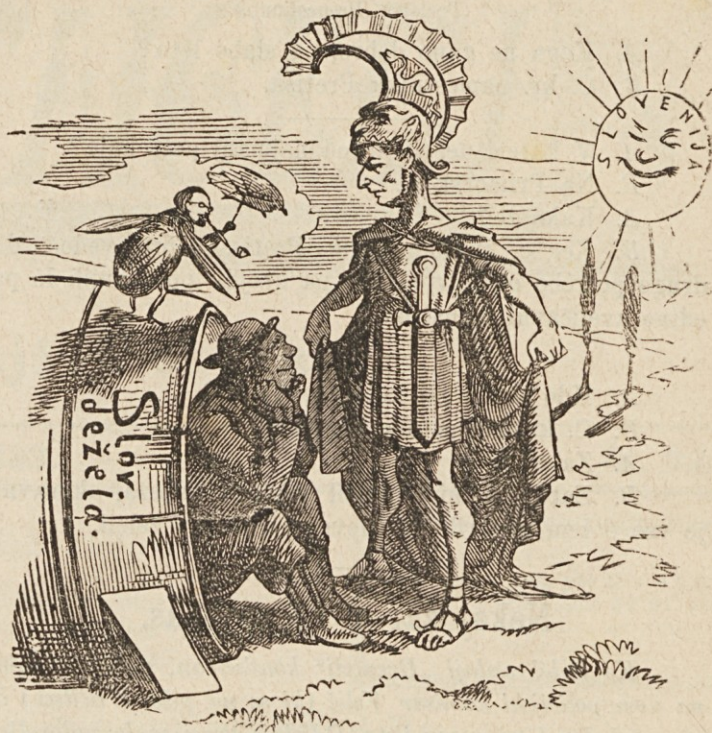
nekaj za njegov „album“, česar bo gotovo vesel.

Figie.

kakoršne rastejo zdaj našim nemškutarjem na Kranjskem.

Aleksander grof Taaffe in Diogenes Slovenec.

Aleksander. Povej mi, mož, česa si želiš? Jaz ti dam, ker si mi tako všeč.

Diogenes. Toraj si lahko izprosim kako milost?

Aleksander. Kaj pa da! Le govori! Česa želiš od mene?

Diogenes. Da bi mi stopil iz solnca.

Podoba nekterih udov nemčurske stranke.

kakoršni so zdaj, in bodo ostali, če ne bo od kodi potuhe.

Pogovor o Pretisu.

(Poslano „Brenceljnu“.)

- A. Koga ne gane dobro, ne slabo leto?
B. C. kr. namestnika Pretisa.

- A. V kateri deželi narod najmanj potrebuje?
B. Na Primorskem.

- A. Kako to?
B. Ker c. kr. namestnik Pretis, dobro vedoč, da druge potrebe ni, povprašuje na svojih potovanjih le po edino zveličavni nemščini.

- A. Kdo se ni bal kolere v Trstu?
B. C. kr. namestnik Pretis.

- A. Zakaj ne?
B. Zato, ker ni popustil svojega sedeža, akoravno je vse o tem govorilo in Slovenci posebno želeli.

Nekaj zares, ne za špas.

Ko je bil zadnji „Brencelj“ konfisciran, prišel je pó-nj na dom policijski komisar Velič (ki se pa piše Wellitsch) in ni našel doma ne enega lista. Odšel je toraj malo zadovoljen s prazno konfiskacijsko torbo.

V tem je pa gospá „Brenceljnova“ poslala neko gospodično, ki je pri nji, v tiskarno prašat, če je kak list že tiskan ali ostal, da bi ga videla. Policijski komisar je to gospodično vjel ali prestrigel ji pot, zapisal jo ter naznanil njo in gospó, ki jo je poslala, državnemu pravdniku, kateri jo je potem zatožil v Križankih. Gospod Čuček so potem obsodili vsako na 5 gld. kazni ali en dan zapora, in nobeno mazilo ne pomaga nič.

Iz tega je razvideti, kako nevaren je „Brencelj“ in kako lahko pride kdo zavoljo njega še celó pred sodnijo, akoravno tega niti ne misli in ne namerava. Pa naj reče kdo, da se „Brenceljnu“ dobro godi, ker še celo njegove „stare“ ne puste pri miru. Zapomnite si to posebno zamudni in leni plačevalci, ker take reči se preneso le, ako je človek — ali recimo muha — dobro podprt od drugih strani.

Vprašanje gosp. Železnikarju,

vredniku „Slov. Naroda“.

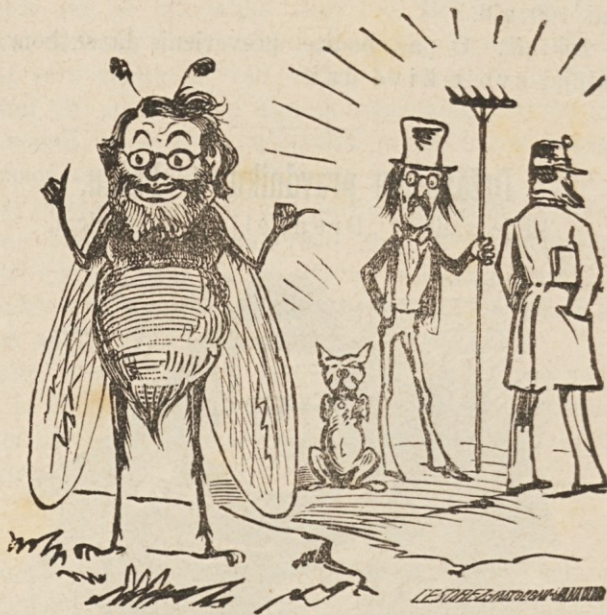
Ko je „Brencelj“ po svetu frčal, je „Narod“, ki se do tje ni zmenil nikdar nič zá-nj, prinesel neko hudovoljno ali dobrovoljno notico, da je „Brencelj“ vreden 300 gold. „Brencelj“ — tega vesel, praša toraj:

1.) Koliko je vreden Železnikarjev „Narod“? (Ker sliši zmiraj, da ni nič vreden.)

2.) Koliko bi dal jud za njegove „Sršene“, od katerih ste izmed 24 številčk prišli svoj čas na dan le 2 številki, toraj jih je ostalo 22 — kje?

To za zdaj, če pa ni dosti, mu bo „Brencelj“ prinesel podobe, ki so takrat ostale za njegov list in jih je njemu darovala v porabo „Narodna tiskarna“, ki jih je tudi plačala.

„Brencelj“ v kesanji.

Saj sem že večkrat rekel, da z onimi-le se ni pečati, je zmiraj nevarnost zavoljo Žabjeka.

„Brencelj“ piše:

Mnogim, to je vsem, ki so kaj pisali ali želeli odgovora. List je že zopet prepoln, toraj čakati do prihodnjic. Je že zmiraj tako, da se gradiva nabere preveč ali premalo, ravno prav skoro nikoli. Toraj potrpljenja do drugič.

Zadnjo številko je dobil samo državni pravdnik in deželna vlada. Zato je ni mogel dobiti nihče drug. Danes ste zvezani skup dve številki in 16 strani povesti „Ne v Ameriko!“ S tem so rešene pritožbe vseh, ki niso dobili lista, ker če si ga državni pravdnik privošči, ne more in ne sme dobiti nihče drug nič.

➡ Za žejne in druge. ➡

ALOJZIJ MAYER

prodaja in razpošilja najboljše Kozlerjevo pivo v butelijah (steklenicah), ki se v zabojih pošiljajo lahko križem sveta, ker ta izvrstna pijača ima to posebno dobro lastnost, da se drži najmanj 6 mesecev. za kar se daje poroštvo.

Pošilja se v zabojih po 25 in 50 steklenic. Zaloga je za

Kozlerjevo zimsko pivnico
ob cesti proti Šiški.